

SJDANOV —

Peter Den Stores senfødde lærjunge

I Helsingfors väntar man ännu på att generalöverste Sjdjanov skall anlända dit som chef för den ryska kontrollkommittén.

Sjdjanov är ingen okänd man i Finland. Han har under hela Sovjetunionens existens haft sitt hem i Leningrad och verkat huvudsakligen där. Hans intresse för finska angelägenheter har alltid varit påfallande. Redan under det finska inbördeskrigets dagar, det s. k. frihetskriget, lade Sjdjanov starkt i dagen sitt intresse för utvecklingen av händelserna i Finland, och utgången av kampen mellan de vita och röda blev säkerligen en stor besvikelse för den blivande generalöversten.

Sjdjanov är en man i femtioårsåldern. Han är ganska kort och korpulent, och påminner icke litet om sin vän och lärofader Stalin. T. o. m. ansiktsdragen ha vissa likheter med Stalins. Sjdjanov har en liten svart mustasch och ett par mörka ögon med mycket fast blick. Han har något mycket energiskt över hela sitt väsen. Hans mycket resoluta politik bär ju också vittne om detta.

Sjdjanov har ända sedan tiden före revolutionen både ideologiskt och i andra avseenden stått Stalin mycket nära. Han har beklätt och bekläder fortfarande ett otal ämbeten och poster i Sovjetunionen. Han är framförallt en av partisekreterarna i det kommunistiska partiet. Dessutom är han ordförande i högsta sovjetens utrikespolitiska kommission och medlem i Sovjets utskott för marina ärenden för att nämna några av hans ämbeten.

Sjdjanovs utrikespolitiska intresse har alltid varit riktat västerut, och inte ens under den tid, då Tjitjerin var utrikeskommissarie och Sovjetunionens politik nästan uteslutande vände sig mot Asien, hade Sjdjanov annan uppfattning än att Sovjetunionen borde intressera sig mer för förhållandena vid dess västra gräns och i Europa överhuvudtaget. Helt främmande för Sovjetunionens asiatiska politik och strävanden står Sjdjanov dock icke, och under 20-talet hade han för en tid sin verksamhet förlagd till Kina, där han utträttade mycket för att utbreda kommunismen och stärka Sovjetunionens ställning i öster.

Sjdjanov är — kan man säga självfallet — en beundrare av tsar Peter den Stores politik, som ju också var orienterad mot Europa. Trots Peter Den Stores framgångar får han dock icke Sjdjanovs fulla erkännande, och i ett otal anföranden och artiklar i både *Isvestija* och *Pravda* har han

framhållit, att förutsättningen för att Sovjets västpolitik skall lyckas är en russifiering av områdena strax väster om Rysslands gränser. En sådan är nödvändig framförallt med tanke på eventuella svaghetsperioder i Ryssland, vilka hittills alltid lett till att de små grannfolken i väster tagit sin chans för att träda upp mot ryssarna.

Det är under sådana förhållanden icke märkligt, att Sjdjanov fått många uppdrag, då det gällt att förverkliga Sovjetunionens politiska intentioner i väster. Vid Estlands införlivande med Sovjetunionen spelade Sjdjanov en stor roll, och detsamma var förhållandet, då Bessarabien kom under ryskt valde. Det är helt naturligt, att Sjdjanov residerar i Peter Den Stores stad, Leningrad-Petrograd, som ända sedan den anlades betraktats som Rysslands port mot väster.

Det är typiskt för sovjetförhållanden i allmänhet, att Sjdjanov, som förverkligade bolsjeviseringen av Estland 1940, icke syntes mycket utåt under denna tid. Det var Molotov och Nikošan, som tillsammans med Stalin själv, stodo för den processen. Sjdjanov var sålunda inte ens närvarande vid den högtidliga akt, genom vilken Estland införlivades med Sovjetunionen. Vid denna tidpunkt var han i full verksamhet i Bessarabien, och då detta arbete var slutfört, återvände han i all stillhet till sin "huvudstad" Leningrad.

Vilka funktioner Sjdjanov kommer att få, om han nu blir chef för kontrollkommissionen i Helsingfors, vet man ännu icke. Det kan emellertid vara av ett vist intresse att erinra sig hans åtgärder i Estland sommaren 1940. Till Reval anlände han den 19 juni, och hans ankomst krävde en hel del åtgärder från den estniska polisens sida. Alla gator kring bangården i Reval måste sålunda utrymmas kort före hans ankomst, och det var förbjudet att hålla fönstren öppna. Det var söndag och mycket varmt, och i ett hus stod ett fönster uppe under taket öppet. Polisen måste med brandstegar taga sig upp och stänga fönstret, eftersom det var ett affärshus, och ingen fanns där. Under sin vistelse i Reval framträdde Sjdjanov sällan. Då folkomröstningen om anslutning till Sovjetunionen var avslutad visade han sig på en balkong tillsammans med en del framträdande estniska kommunister.

Folkomröstningen var helt och hållet ett verk av Sjdjanov, som bl. a. fann på en möjlighet att på laglig väg hålla omröstning med endast 11 da-

gars varsel mot vanliga 30. Även denna tidsfrist föreföll emellertid Sjdjanov mycket lång, då så många andra viktiga uppgifter väntade honom.

Kontakten mellan Finland och Sovjetunionen har nästan alltid varit minimal, sedan Finland blev fritt. Undantag utgör dock tiden efter marsfredn 1940 fram till juni 1941. Finarna ha därför endast undantagsvis haft kännning av Sjdjanovs politik. Under förhandlingarna om vapenstillståndet nu i år fingo emellertid de finska delegaterna en mycket nära kontakt med Sjdjanov, som ledde förhandlingarna på rysk sida. Förhandlingarna, vars resultat av allt att döma var en stor besvikelse för finarna, bär i många stycken präg av den resoluta anda, som kännetecknar Sjdjanov. Det har heller inte väckt så liten undran att denne ryske officer undertecknade fördraget i det britiska imperiets namn. Beträffande Sjdjanovs militära rang kan f. ö. i detta sammanhang tilläggas, att denna snarast är en slags hedersbefattning. Sjdjanov är egentligen icke officer utan har tilldelats sin höga grad under det nu pågående kriget, antagligen för att kunna uppträda i röda arméns namn.

Fram till dess att Sjdjanov eller någon annan chef för den ryska militära vapenstillståndskommissionen anländer, kommer denna att stå under minister Orlovs ledning. Orlov är väl förtrogen med finska förhållanden ända sedan han var rysk minister i Helsingfors. Det var han, som representerade Sovjetunionen i Finland under de kritiska dagarna i juni 1941 och slutligen lämnade landet efter det att fiendtligheterna brutit ut. Orlov är i jämförelse med Sjdjanov en andra-plansfigur inom den ryska politiken, men det är inte uteslutet, att Sjdjanov endast sällan — om alls — kommer att vistas i Helsingfors utan i likhet med sina tidigare vanor kommer att leda kontrollkommissionens arbete från Leningrad, medan Orlov kommer att vara hans närmaste man i Helsingfors och verkställa hans beslut. Sjdjanov har många viktiga angelägenheter att uträtta, och ju mer den röda armén tränger fram mot väster och lägger under sig nya områden, ju flera uppgifter kommer han att få.

Om Helsingfors skall få besök av Sjdjanov är alltså f. n. osäkert, men man kan lugnt utgå från, att Sjdjanov fortfarande kommer att ägna de finska problemen ett mycket stort intresse.